

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів і економіки природокористування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-
педагогічної, методичної та
виховної роботи

_____ О.А. Лагоднюк
“ ___ ” _____ 2017р.

06-03-35

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Гроші і кредит
Money and credit

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Specialty 072 Finance, Banking and Insurance

Спеціалізація 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Specialization 072 Finance, Banking and Insurance

Робоча програма «Гроші і кредит» для студентів, які навчаються за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – Рівне: НУВГП, 2017. – 16 с.

Розробник: Мельник Л. В., к. е. н., завідувач кафедри фінансів і економіки природокористування

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри фінансів і економіки природокористування

Протокол від «31» серпня 2017 року №1

Завідувач кафедри _____ (Л.В. Мельник)

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Протокол від «31» серпня 2017 року № 1

Голова комісії _____ (Л.М. Мельник)

© Мельник Л.В., 2017 рік

© НУВГП, 2017 рік

Вступ Анотація

Програма вивчення дисципліни „Гроші і кредит” складена відповідно до нормативної частини освітньо-професійної програми підготовки фахівців бакалаврського рівня вищої освіти, спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа та страхування”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні відносини з приводу організації грошового обороту в країні.

Вивчення дисципліни «Гроші і кредит» базується на знаннях, отриманих з таких навчальних дисциплін, як «Вступ до спеціальності», «Політична економія», «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», а отримані знання будуть використовуватись у подальшому при вивченні таких дисциплін: «Банківська система», «Інвестування», «Фінанси підприємств».

Ключові слова: гроші, грошовий ринок, грошова система, кредитна система, банківська система.

Abstract

The program of studying the discipline "Money and Credit" is made in accordance with the normative part of the educational and professional program of preparation of specialists of the bachelor level of higher education, specialty 072 "Finance, Banking and Insurance".

The subject of studying the discipline is economic relations with regard to the organization of money circulation in the country.

The study of the discipline "Money and Credit" is based on the knowledge gained from such academic disciplines as "Introduction to the specialty", "Political economy", "Microeconomics", "Enterprise Economics", and the knowledge gained will be used further in the study of the following disciplines: "Banking system", "Investing", "Finances of enterprises".

Key words: money, money market, money system, credit system, banking system.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»	Нормативна ФП2	
	Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»		
Модулів-1	Спеціалізація 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –3 самостійної роботи студентів – 5	Рівень вищої освіти: Бакалаврський	Лекції	
		22 год.	2 год.
		Практичні	
		20 год.	10 год
		Самостійна робота	
		78 год.	108 год
		Форма контролю	
іспит	іспит		

Примітки: співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить :
 для денної форми навчання - 35 % до 65 %
 для заочної форми навчання – 10 % до 90 %.

2. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування системи базових знань з теорії грошей та кредиту, засвоєння закономірностей функціонування грошового ринку та грошово–кредитної системи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Гроші і кредит» є: формування цілісної системи знань про сутність і форми грошей; вивчення теоретичних засад формування та функціонування окремих сфер грошового обороту; формування вмінь творчого вирішення проблем інфляції, коливань валютних курсів в країні, нестачі фінансових ресурсів суб'єктів господарювання; набуття теоретичних та практичних навичок визначення розміру необхідної грошової маси.

Після вивчення даного курсу студенти повинні **знати**:

- сутність економічних законів та категорій, фінансову термінологію, особливості функціонування кредитних та грошових систем;

- механізми регулювання фінансового ринку, інструменти та засоби грошово-кредитної політики.

Після вивчення даного курсу студенти повинні **вміти**:

- виявляти та аналізувати ключові характеристики грошово-кредитних систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національними та світовими економіками;

- виконувати фінансово-економічні розрахунки (обчислювати величину необхідної грошової маси, визначати розмір кредитного потенціалу банку та банківської системи, обчислювати рівень інфляції, визначати вартість грошей у часі) та обґрунтовувати фінансові рішення;

- застосовувати здобуті знання для вирішення завдань прикладного характеру у сфері грошово-кредитної політики;

- здійснювати фахове обґрунтування прийняття рішень та нести відповідальність за результати професійної діяльності у фінансово-кредитній сфері.

3. Програма навчальної дисципліни
Модуль 1
Змістовий модуль 1.
Гроші, грошовий оборот та грошова система

Тема 1. Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці

Історія розвитку грошового обігу. Виникнення грошей. Особливості грошей як товару. Характеристика сучасних засобів платежу. Функції грошей. Роль грошей у ринковій економіці. Грошова маса. Грошові агрегати. Швидкість обігу. Закон грошового обігу

Тема 2. Грошовий ринок

Поняття грошового ринку. Інституційна модель грошового ринку. Структура грошового ринку. Пропозиція грошей. Попит на гроші. Мультиплікатор поточних рахунків. Грошовий мультиплікатор. Процент, як ціна грошей.

Тема 3. Грошова система

Поняття грошової системи та її структура. Елементи грошової системи. Типи грошових систем та їх еволюція. Створення і розвиток грошової системи України. Державне регулювання грошового обороту. Грошово – кредитна політика: цілі, інструменти, засоби. Монетизація бюджетного дефіциту та ВВП.

Тема 4. Інфляція та грошові реформи

Лекція 1. Сутність інфляції. Види та закономірності розвитку інфляції. Причини інфляції. Економічні та соціальні наслідки інфляції. Типи інфляції.

Лекція 2. Методи визначення інфляції. Державне регулювання інфляції. Грошові реформи. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 5. Гроші у світовій економіці

Лекція 1. Сутність та види валют. Сутність валютних відносин. Конвертованість валют. Валютний курс. Валютні операції.

Лекція 2. Валютний ринок. Валютне регулювання та валютна політика. Світова та міжнародні валютні системи. Особливості формування валютної системи України. Платіжний баланс та золотовалютні резерви.

Змістовий модуль 2

Кредит і банки

Тема 6. Сутність, функції та роль кредиту в економіці

Необхідність виникнення кредиту. Сутність кредиту. Кредитні відносини: характеристика, структура, види. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями. Функції кредиту та принципи кредитування. Форми та види кредиту.

Тема 7. Кредитна система України

Сутність і призначення фінансового посередництва. Види фінансових посередників. Структура кредитної системи України. Етапи становлення кредитної системи. Страхові компанії. Пенсійні фонди. Інвестиційні компанії. Фінансові компанії. Кредитні спілки. Ломбарди. Трастові компанії.

Тема 8. Центральний банк, його роль в економіці

Призначення, статус та основи організації Центрального банку. Основні напрями діяльності Центрального банку. Походження та розвиток Центрального банку. Правові основи функціонування НБУ. Організаційна структура та структура управління НБУ. Функції НБУ.

Тема 9 . Комерційні банки, як основна ланка кредитної системи

Поняття, призначення та класифікація комерційних банків. Походження та розвиток комерційних банків. Основи організації та специфіка діяльності комерційних банків. Види комерційних банків України. Організаційна та функціональна структура комерційного банку. Активні операції КБ. Пасивні операції КБ. Банківські послуги.

4. Структура навчальної дисципліни
4.1. Для студентів денної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	усього, год	в т.ч.			
			лекції	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота
Модуль 1.						
Змістовий модуль 1. Гроші, грошовий оборот та грошова система						
1	Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці	12	2	2	8	-
2	Грошовий ринок	15	2	4	9	-
3	Грошова система	12	2	2	8	-
4	Інфляція та грошові реформи	14	4	2	8	-
5	Гроші у світовій економіці	15	4	2	9	-
	Разом за змістовим модулем1	68	14	12	42	-
Змістовий модуль 2. Кредит і банки						
6	Сутність, функції та роль кредиту в економіці	13	2	2	9	-
7	Кредитна система України	13	2	2	9	-
8	Центральний банк, його роль в економіці	13	2	2	9	-
9	Комерційні банки, як основна ланка кредитної системи	13	2	2	9	-
	Разом за змістовим модулем2	52	8	8	36	-
	Всього	120	22	20	78	-

4.2. Для студентів заочної форми навчання

№ п/п	Назви змістових модулів і тем	усього, год	в т.ч.			
			лекції	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота
Модуль 1.						
Змістовий модуль 1. Гроші, грошовий оборот та грошова система						
1	Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці	15	2	1	12	-
2	Грошовий ринок	14	-	2	12	-
3	Грошова система	13	-	1	12	-
4	Інфляція та грошові реформи	13	-	1	12	-
5	Гроші у світовій економіці	13	-	1	12	-
	Разом за змістовим модулем1	68	2	6	60	-
Змістовий модуль 2. Кредит і банки						
6	Сутність, функції та роль кредиту в економіці	13	-	1	12	-
7	Кредитна система України	13	-	1	12	-
8	Центральний банк, його роль в економіці	13	-	1	12	-
9	Комерційні банки, як основна ланка кредитної системи	13	-	1	12	-
	Разом за змістовим модулем2	52	-	4	48	-
	Всього	120	2	10	108	-

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Сучасні гроші: суть, функції та роль в економіці	2	1
2.	Грошовий ринок	4	2
3.	Грошова система	2	1
4.	Інфляція та грошові реформи	2	1
5.	Гроші у світовій економіці	2	1
6.	Сутність, функції та роль кредиту в економіці	2	1
7.	Кредитна система України	2	1
8.	Центральний банк, його роль в економіці	2	1
9.	Комерційні банки, як основна ланка кредитної системи	2	1
	Разом	20	10

6. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної форми** навчання :

21 година – підготовка до аудиторних занять;

24 години – підготовка до контрольних заходів;

33 години – підготовка питань, які не розглядаються під час аудиторних занять.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **заочної форми** навчання :

6 годин – підготовка до аудиторних занять;

24 години – підготовка до контрольних заходів;

78 годин – підготовка питань, які не розглядаються під час аудиторних занять.

6.1. Завдання для самостійної роботи

№	Тема самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Структура грошового обороту	3	8
2.	Теорії грошей	4	9
3.	Засоби та методи грошово-кредитної політики	4	9
4.	Причини виникнення та соціально – економічні наслідки інфляції	3	8
5.	Золоті запаси. Валютні запаси. Розрахункові платіжні одиниці. Кріптовалюта.	4	9
6.	Види, форми та функції кредиту	3	8
7.	Законодавче забезпечення діяльності НФКУ	4	9
8.	Закон «Про Національний банк України»	4	9
9.	Закон «Про банки і банківську діяльність»	4	9
	Разом	33	78

Звіт про самостійну роботу складається на папері формату А-4. Оформлення — згідно стандартних вимог до друкованих текстів. Усі звіти можуть бути зброшурованими в один.

7. Методи навчання

Під час лекційного курсу застосовується слайдова презентація (у програмі «Microsoft Power Point»), роздатковий матеріал, ілюстраційні матеріали та схеми.

На практичних заняттях:

- використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання;
- розв'язання задач та кейсів, ситуаційних завдань.

8. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни

проводиться у комп'ютерній тестовій формі. Контрольні завдання за змістовим модулем включають тестові питання двох рівнів та практичні задачі (із варіантами відповідей).

Контроль самостійної роботи проводиться на основі перевірки виконаних завдань, есе, тестів.

Підсумковий контроль знань відбувається на іспиті у письмовій формі у вигляді комплексних контрольних робіт (ККР), які включають два теоретичних питання, 5 тестових завдань та одну задачу

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

1. Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. Ситуаційні справи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

9. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточне тестування									Підсумковий іспит	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2				40	100
30					30					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
6	6	6	6	6	7	7	8	8		

T1, T2... T11 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання :

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
90–100	відмінно
82–89	добре
74–81	
64–73	задовільно
60–63	
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення дисципліни

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Гроші і кредит» включає:

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (КНМЗД)

2. 06-03-29 Мельник Л. М. Конспект лекцій з дисципліни «Гроші і кредит» для студентів заочної форми навчання галузі знань 0305

«Економіка і підприємництво»./ Л.М. Мельник, – Рівне: НУВГП, – 2013, – 36 с.

3. 06-03-30 Мельник Л. М., Мельник Л. В. Методичні вказівки до самостійної підготовки та проведення практичних занять з дисципліни «Гроші і кредит» для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво». /Л.М. Мельник, Л.В. Мельник – Рівне: НУВГП. – 2015, – 31 с.

4. Опорний конспект лекцій на електронному носії.

5. Слайдова презентація курсу «Гроші і кредит» (лекційні та практичні заняття) в програмі «Microsoft Power Point».

6. Друкований роздатковий матеріал.

11. Рекомендована література

11.1. Базова

1. Гроші та кредит : підручник / за наук. ред. М. І. Савлука. 6-те вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2011. 589с.

2. Коваленко Д.І., Венгер В.В. Фінанси, гроші та кредит : теорія та практика: Навч. пос. / Д.І. Коваленко - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 578 с.

11.2. Допоміжна

1. Алексеев І.В. Гроші та кредит: Навч. пос. / І.В. Алексеев - К.: Знання, 2009.-253 с.

2. Гойко А.Ф., Скрипник А.Л, Четверіков Ю.В., Сердюченко Н.Б. Гроші та кредит. Навчальний посібник. – К.: КНУБА. 2010. -244с.

3. Ільїна С.Б., Шило В.П., Кисла В.І. Шрамкова Н.І. Гроші та кредит: Навч. посіб / С.Б. Ільїна .- Київ: Професіонал, 2007. - 368с.

4. Колесников О.В., Бойко Д. І., Коковіхіна О.О. Історія грошей та фінансів : Навч. посіб. -2-ге вид., випр. та доп. / О.В. Колесніков – Київ : ЦУЛ, 2008. - 140с.

5. Мельник Л.М., Мельник Л.В. Гроші і кредит.- Навчальний посібник,./ Л.М. Мельник, Л.В. Мельник -Рівне: НУВГП, 2008.-102 с. .

6. Михайловська І.М., Ларіонова К.Л. Гроші та кредит : Навч. посібник. / І.М. Михайловська - Львів: Новий Світ - 2006. - 432с.

7. Руденко Л.В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції : Підручник. - 2-ге вид., перероб. і доп. / Л.В. Руденко - Київ : ЦУЛ, 2007. - 632с.

8 .Скоморович І.Г. Грошові системи на українських землях: історія і

теорія: Монографія. / І.Г. Скоморович – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. - 244с.

9. Щетинін А.І. Гроші та кредит: Підручник. - 2-ге вид.,перероб. та доп. / А.І. Щетинін - Київ : ЦНЛ, 2006. - 432с.

12. Електронний репозиторій НУВГП

1. 06-03-30 Мельник, Л. М., Мельник, Л. В. (2013) Методичні вказівки до самостійної підготовки та проведення практичних занять з дисципліни «Гроші і кредит» для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/3993>

2. 06-03-29 Мельник, Л. М. (2013) Конспект лекцій з дисципліни «Гроші і кредит» для студентів заочної форми навчання галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/3978>

13. Інформаційні ресурси:

1. Державна регуляторна служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.dkrp.gov.ua](http://www.dkrp.gov.ua).

2. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

3. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>

4. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>

5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

6. Проект підтримки МСП в пріоритетних регіонах України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.sme.ukraine-inform.org.ua](http://www.sme.ukraine-inform.org.ua)

7. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>

8. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>

9. Цифровий репозиторій ХНУГХ ім. А.Н. Бекетова / [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>

10. Цифровий репозиторій Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/5689>.

11. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php

